

Handläggare
Clas Cederlid
Telefon: 0850823326

Till
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd
2018-03-15

Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018- 2021

Yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Förslaget till reviderat program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018-2021 syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för stadens ANDT-relaterade frågor. Det övergripande målet är att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och doping med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt ett minskat tobaksbruk. Programmet består av sex långsiktiga mål, som följs av delmål och förslag till aktiviteter för programperioden 2018-2021.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på förslaget till ANDT-program. Det är väl genomarbetat och förankrat utifrån kartläggning i staden och kommer att kunna bidra till likställighet och integreras med övrigt förebyggande arbete. När det gäller det förebyggande arbetet mot doping så anser stadsdelsförvaltningen att idrottsnämnden bör ha huvudansvaret för att uppmuntra kommersiella träningsanläggningar att arbeta enligt metoden 100 % ren hårdträning, eftersom idrottsnämndens tjänstepersoner är diplomerade i metoden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för samhällsplanering. De fackliga organisationerna informerades på samverkansgrupp den 27 februari 2018.

Ärendet

Socialnämnden och utbildningsnämnden fick 2017 i uppdrag att revidera stadens program för alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT). Programmet bygger på den nationella ANDT-strategin och på den regionala, som tas fram av Länsstyrelsen.

Programmets innehåll

Programmet syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och doping, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt ett minskat tobaksbruk. Programmets innehåll är brett och innefattar tillgänglighetsbegränsande arbete, skydd av barn och unga, förebyggande arbete, tidiga insatser, vård och behandling samt viljeriktningar för samarbete med andra länder, framför allt inom Europa och EU.

Programmet består av sex långsiktiga mål, baserade på målen i den nationella ANDT-strategin. Under varje mål listas prioriterade delmål. Delmålen bygger på en kartläggning av situationen i Stockholms stad samt kunskap och forskning inom ANDT-området, tillsammans med prioriteringar gjorda av medarbetare i staden och många av stadens samverkanspartners. Delmålen är tänkta att implementeras i stadens verksamhetsplaner genom stadens styrsystem ILS. Nedan redovisas de mål och delmål som berör stadsdelsnämndens verksamhetsområden. För övriga mål och delmål hänvisas till programmet, som biläggs tjänsteutlåtandet.

Långsiktigt mål 1:

Tillgång till alkohol, narkotika, dopingmedel och tobak ska minska.

Delmål för stadsdelsnämnder:

Tobaksfria miljöer

- Arbetstiden i stadens verksamheter är rökfri och gäller samtliga medarbetare i enlighet med 2010 års beslut i kommunfullmäktige.

Tillsyn av tobak, alkohol och kosttillskott samt kontroll av receptfria läkemedel

- Tillsyn av försäljningsställen för tobak, elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare samt folköl genomförs minst en gång per år. Försäljningsställen som ligger i närheten av skolor och där problem funnits med försäljning till minderåriga är prioriterade och får fler tillsynsbesök per år.

Prevention vid evenemang

- Staden verkar och samverkar med andra aktörer för att sänka berusningsgraden, förebygga våldsbrott och öka tryggheten vid stora idrottsevenemang, till exempel via insatserna Fotboll utan fylla och Program Supporter.

Minskad langning av tobak och alkohol till minderåriga

- Staden utvecklar arbetet mot lagning av alkohol till minderåriga, med fokus på målgruppen unga vuxna och föräldrar.

Samverkan mellan ANDT-förebyggande och brottsförebyggande arbete

- Stadens bolag ska i samråd med stadsdelsnämnderna och socialnämnden vara aktiva i arbetet kring öppna drogscener.

Långsiktigt mål 2:

Antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopingmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska successivt minska

Delmål för stadsdelsnämnderna:

Stadsövergripande kompetensutvecklings- och informationsinsatser

- Stadens medarbetare som arbetar med eller nära barn och unga har kontinuerlig tillgång till information, kunskap och stöd i hur ANDT-användning bland barn och unga kan förebyggas.
- Unga involveras i det drogförebyggande arbetet via till exempel Local Hero, ungdomsråd och fokusgrupper.

Stöd till föräldrar

- Föräldrar har tillgång till anpassat föräldraskapsstöd där ANDT-frågor lyfts.
- Antalet fäder som deltar i föräldraskapsstöd i gruppformat ökar, med hjälp av en riktad, målanpassad kommunikationsinsats.
- Stadens förskolor och skolor sprider målgruppsanpassad kommunikation, av förebyggande och hälsofrämjande

karaktär, riktad till föräldrar. Materialet tas fram i samarbete mellan flera aktörer.

Fältförlagt/upsökande arbete

- Stadens fältverksamheter bedriver ett kunskapsbaserat tidigt drogforebyggande och uppsökande arbete i samråd med skola, förskola och socialtjänst. Samordningen sker genom stadsövergripande samverkan.
- Stadens fältverksamhet har en implementerad ANDT-handlingsplan som revideras årligen.
- Det uppsökande arbetet utvecklas med fokus på att nå unga flickor, unga HBTQ-personer samt ensamkommande flickor och pojkar som använder tobak, alkohol och andra droger.
- Stadens uppsökande verksamheter uppmärksammar barn och unga som vistas i riskfyllda miljöer och vidtar skyndsamt adekvata åtgärder.

Fritid och föreningsliv

- Stadens egna och upphandlade fritidsverksamheter, parklekar och andra mötesplatser med målgruppen barn och unga har en implementerad ANDT-handlingsplan som revideras årligen.
- Kommersiella träningsanläggningar som finns etablerade i staden uppmuntras att arbeta enligt metoden *100 % ren hårdträning*. Anläggningar som också vänder sig till barn och unga prioriteras.

Lokal struktur, samordning och samverkan

- I varje stadsdelsförvaltning och fackförvaltning som jobbar med barn och unga finns en specifik funktion med ansvar för samordning av förvaltningens förebyggande arbete, där ANDT-frågorna ingår. Samordnarfunktionen arbetar särskilt för samverkan i frågorna.

Långsiktigt mål 3

Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopingmedel eller tobak ska successivt minska

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsplanering

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850823326
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Delmål för stadsdelsnämnderna:

Tidig upptäckt

- Stadens verksamheter använder sig av kunskapsbaserade metoder och välgrundad kompetens för tidig upptäckt och korta tillgängliga insatser för personer som riskerar att hamna i ett riskbruk.

- Stadens medarbetare som möter unga, unga vuxna eller vuxna med ett begynnande riskbruk har kompetens att tidigt identifiera och hänvisa till adekvat stöd.
- Stadens ungdomsmottagningar utformar rutiner och modeller för enkla och tillgängliga insatser kring ANDT i samband med enskilda konsultationer. Insatserna utformas särskilt med flickors, unga kvinnors och unga HBTQ-personers behov i fokus.

Stöd och sammanhållen vård

- Stadens öppenvård för vård och stöd vid missbruk och beroende är likställigt, transparent i och vilar på kunskapsbaserade metoder, där Socialstyrelsens nationella riktlinjer är ledande.
- Unga vuxna med riskbruk, missbruk eller beroende ges ett målanpassat och sammanhållet stöd. En strategisk samverkan utvecklas kring målgruppen mellan stadens socialtjänst, Jobbtorg Stockholm, Stockholms läns landsting och andra parter som kan erbjuda behandlings- och stödinsatser.

Långsiktigt mål 4:

Kvinnor och män samt flickor och pojkar med missbruk eller beroende ska utifrån sina förutsättningar och behov ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet

Delmål för stadsdelsnämnderna:

- Medarbetare inom stadens socialtjänst har god kunskap om, och arbetar utifrån, den samverkansöverenskommelse kring personer med missbruk och beroende som har antagits av länets samtliga kommuner och Stockholms läns landsting.
- Brukardelaktighet sker på individ-, grupp- och systemnivå.
- Stadens verksamheter erbjuder vård och stöd i enlighet med de nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende.
- Samarbetet mellan äldreomsorgen och socialtjänstens missbruksenheter/vuxenenheter och ekonomiskt bistånd utvecklas i syfte att kunna erbjuda personer med missbruks- och beroendeproblematik samlat stöd.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsplanering

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850823326
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Långsiktigt mål 5:

Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska

Delmål för stadsdelsnämnderna:

Barn och ungas skydd

- Alla som arbetar med barn och unga i staden har kunskap för att tidigt kunna upptäcka, bemöta och agera för hjälp och stöd till barn med missbrukande föräldrar.

Stärkt barnperspektiv inom socialtjänsten

- Barnperspektivet beaktas alltid i vuxenutredningar inom socialtjänsten, när den vuxne är förälder. Socialsekreterare som arbetar med vuxna ställer alltid frågan om det finns barn i hemmet.
- Vid utredning av barns behov av stöd och skydd undersöker alltid socialsekreterare om det förekommer missbruk, våld eller psykiskt ohälsa i hemmet.
- Föräldrar med missbruk får stöd i att prata med sina barn om beroendet och hur det påverkar barnet och livssituationen.
- Delaktigheten för barn till vuxna med missbruk ökar. Barns behov av information, råd och stöd uppmärksammas i socialtjänstens arbete med föräldrar med missbruk.

Stöd till anhöriga

- Rätten och möjligheten till stöd för den som är anhörig till en person i missbruk kommuniceras.

Långsiktigt mål 6:

En folkhälsobaserad syn på ANDT inom EU och internationellt

Synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ser överlag positivt på förslaget till det reviderade programmet för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018-2021. Förslaget är väl genomarbetat och förankrat utifrån kartläggning och aktuell forskning samt överensstämmer med stadens långsiktiga mål. Att programmet ska integreras i stadens verksamhetssystem innebär att ANDT-arbetet nu kommer att kunna bidra till en likställighet i staden samt att det integreras med övrigt förebyggande arbete i staden. I programmet beaktas jämställdheten och programmet genomsyras av flera viktiga perspektiv så som jämlikhets-, HBTQ-, barnrätts- och jämställdhetsperspektivet.

Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltning
Avdelningen för samhällsplanering

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
Telefon 0850823326
Växel 08-508 220 00
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se

Förslaget utgår från målen i regeringens ANDT-strategi och delmålen är väl genomtänkta och underbyggda. Förslaget har en tydlig ansvarsfördelning mellan olika nämnder och styrelser, vilket

bidrar till ett gemensamt sammanhållet ANDT-arbete som kan bedrivas tvärsektoriellt.

När det gäller det förebyggande arbetet mot doping ges förslag om att kommersiella träningsanläggningar ska uppmuntras till att arbeta enligt metoden *100 % ren hårdträning*. Förvaltningen ställer sig positiva till insatsen men anser att det är idrottsnämnden som bör vara huvudansvarig istället för stadsdelsnämnderna. (Då idrottsnämnden är ansvarig för att stadens gym är diplomerade i och arbetar enligt metoden *100 % ren hårdträning*).

Bilagor

1. Remissunderlag - Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2018-2021.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lars Wennberg (Huvudansvarig)	2018-02-28
Linda Palo (Ansvarig)	2018-02-27